

Robert Baliński

Koprodukcja filmowa z Francją

FOCUS ON
POLAND

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
z programu Rozwój Sektorów Kreatywnych

KRAJOWA IZBA PRODUCENTÓW
AUDIOWIZUALNYCH

Centrum
Rozwoju
Przemysłów
Kreatywnych

Robert Baliński jest ekspertem filmowym z międzynarodowym doświadczeniem. W swojej ponad dziesięcioletniej karierze w Polskim Instytucie Sztuki Filmowej pełnił funkcje Kierownika Działu Współpracy Międzynarodowej oraz zastępcy polskiego przedstawiciela w funduszu Eurimages przy Radzie Europy. Brał czynny udział w pracach związanych z tzw. ustawą o zachętach* produkcyjnych w Polsce. Obecnie wykłada koprodukcje międzynarodowe w Warszawskiej Szkole Filmowej.

* ustawa o finansowym wspieraniu produkcji audiowizualnej z 9 listopada 2018 r.

1. FRANCJA - NAJWIĘKSZY EUROPEJSKI RYNEK FILMOWY	5
Centre national du cinéma et de l'image animée (CNC)	5
„Exception culturelle” - film jako część tożsamości kulturowej	5
Źródła finansowania we Francji	6
2. KOPRODUKCJE MNIJSZOŚCIOWE - DLACZEGO FRANCJA?	8
Polsko-francuska umowa o koprodukcji filmowej	8
Francuskie koprodukcje międzynarodowe - niewykorzystany potencjał dla Polski	9
Ograniczenia i wyzwania francuskiego rynku	10
Język francuski	10
Jeden program dla koprodukcji mniejszościowych	10
Wykluczenie z większości programów CNC	10
Obowiązująca „stara” Europejska konwencja o koprodukcji filmowej	11
3. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA FILMÓW MNIJSZOŚCIOWYCH WE FRANCJI	12
Finansowanie filmów mniejszościowych (mln EUR)	12
Aide aux cinémas du monde (ACM)	12
Statystyki	13
Polskie akcenty	14
Fundusze Regionalne	15
SOFICA	15
Forma finansowania	16
Dla jakich projektów?	16
NADAWCY TV	18
ARTE France Cinéma	18
Zgłoszenie projektu	19
C2I - Crédit d'impôt international - Zachęty produkcyjne dla filmów zagranicznych	19
Producent wykonawczy	19
Kwalifikujące się utwory	20
Wydatki kwalifikowane	20
Zwyżka 10% za efekty wizualne	20

Agrément	21
Wniosek o zatwierdzenie tymczasowe (Agrément provisoire)	21
Wniosek o ostateczne zatwierdzenie (Agrément définitif)	21
Wypłata C2I	21
Zaciągnięcie kredytu pod C2I	21
Kiedy najlepiej skorzystać z C2I?	22
Zalety korzystania z C2I	23
Wady korzystania z C2I	23

1. FRANCJA - NAJWIĘKSZY EUROPEJSKI RYNEK FILMOWY

Francuski przemysł filmowy jest nieodzownym partnerem dla europejskich filmowców i pod wieloma względami stanowi punkt odniesienia dla przemysłu audiowizualnego i jego modelu wspierania produkcji filmowej ze środków publicznych w wielu krajach na świecie.

Francja to największy rynek filmowy w Europie. O znaczeniu przemysłu audiowizualnego we Francji niech świadczy fakt, że zatrudnia on więcej osób niż branża samochodowa: 220 tysięcy zatrudnionych w produkcji oraz 18 tysięcy w kinach i dystrybucji.¹ Rocznie powstaje we Francji około 300 filmów o sumie budżetów w wysokości 1,3 miliarda euro.² Rynek dystrybucji kinowej w 2023 roku to ponad 700 filmów i 180 milionów sprzedanych biletów, z czego 40% przypada na rodzimą produkcję.

Centre national du cinéma et de l'image animée (CNC)

CNC to francuska instytucja publiczna odpowiedzialna za rozwój, regulację i wsparcie przemysłu audiowizualnego, w tym kinematografii, telewizji, nowych mediów i gier wideo. Odgrywa kluczową rolę jako główny organizator rynku audiowizualnego we Francji, zarządzając jednym z najważniejszych systemów wsparcia filmowego na świecie.

Budżet CNC opiera się głównie na wpływach z podatków od biletów kinowych, nadawców telewizyjnych, platform streamingowych oraz dostawców Internetu. W 2023 roku przyznane przez CNC dofinansowanie publiczne CNC wyniosło około **716 milionów euro**, z czego 311 milionów jest na wsparcie kinematografii.³

CNC oferuje zarówno automatyczne, jak i selektywne formy wsparcia. Zarządza również systemami ulg podatkowych, takimi jak **Crédit d'impôt international (C2I)**, które przyciągają zagranicznych producentów do realizacji filmów we Francji.

„Exception culturelle” - film jako część tożsamości kulturowej

Dostrzegając w latach 80. XX wieku rosnącą dominację globalnych koncernów, zwłaszcza amerykańskich, w branży filmowej i telewizyjnej, francuska klasa polityczna postanowiła wypracować strategię obrony swojej tożsamości kulturowej przed naporem produktów kultury z innych krajów, które często były bardziej komercyjne i masowe.

Na początku lat 90. wyrażenie *exception culturelle* stało się hasłem walki Francji o wyłączenie przemysłów kulturalnych (filmy, programy telewizyjne, muzyka) z międzynarodowych umów handlowych dotyczących wolnego rynku, szczególnie w kontekście negocjacji handlowych w ramach Światowej Organizacji Handlu (WTO). Francja argumentowała, że kultura nie powinna być traktowana jak zwykły towar, ponieważ odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu tożsamości narodowej i społecznej. W związku z tym produkty kultury, takie jak filmy, książki czy muzyka, zasługują na szczególne wsparcie i ochronę przed nadmierną komercjalizacją.

Dzięki *exception culturelle* Francja nie tylko wdrożyła system wspierania przemysłu filmowego ze środków publicznych, ale także wywarła istotny wpływ na debatę w całej Europie, inspirując inne kraje do wprowadzania podobnych mechanizmów wsparcia dla swoich sektorów kulturowych.

1 Bilan du CNC, Les chiffres clés 2023, str. 19

2 Bilan du CNC, Les chiffres clés 2023, str. 7

3 Bilan du CNC, Les chiffres clés 2023, str. 18

Źródła finansowania we Francji

Źródła finansowania filmów z inicjatywy francuskiej w 2023 roku:⁴

	mln EUR	%
Źródła krajowe	1057,42	93,68%
Wkład własny producentów	438,09*	38,81%*
Wkłady SOFICA	34,53	3,06%
Dofinansowanie automatyczne CNC	24,25	2,15%
Dofinansowanie selektywne CNC	39,04	3,46%
Wkład funduszy regionalnych	30,14	2,67%
Wkład koprodukcyjny nadawców	54,90	4,86%
Presale licencji nadawców TV	328,97	29,14%
MG dystrybutora na połączonych polach eksploatacji	56,82	5,03%
MG dystrybucja kinowa	26,36	2,34%
MG VOD, DVD i TV	1,65	0,15%
MG sprzedaż zagraniczna [część francuska]	22,68	2,01%
Źródła zagraniczne	71,37	6,32%
W tym MG sprzedaż zagraniczna [część zagraniczna, poza krajami koprodukcji]	2,27	0,20%
Razem	1128,79	100,00%

* Wkład producenta jest liczony jako różnica zdefiniowanych środków względem budżetu. Obejmuje m.in. zachęty finansowe (*crédit d'impôt cinéma*) w wys. 30% wydatków kwalifikowanych, około 85 mln euro rocznie.

Powyższe dane obrazują źródła finansowania tzw. filmów z inicjatywy francuskiej, co w uproszczeniu można określić jako francuskie filmy większościowe lub w których francuski producent jest producentem wiodącym i inicjującym projekt. Dla polskiego filmowca zadziwiający może być bardzo niski wkład CNC w ramach programów wsparcia [automatycznych i selektywnych] oraz funduszy regionalnych, które razem stanowią ledwie 8,26 % wydatków na produkcję. Większość filmów w Polsce nie miałoby szans powstać przy tak małym udziale środków Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej (PISF).

Wykres ten nie pokazuje całego wsparcia publicznego, z którego korzysta francuski przemysł. Wkład producenta jest bowiem liczony tu jako różnica zdefiniowanych źródeł w stosunku do budżetu. Istotnym źródłem, które nie jest wyszczególnione i które w dużej mierze zastępuje wkład producentów, są krajowe zachęty produkcyjne w formie tax rebate *crédit d'impôt cinéma*, pokrywające do 30% wydatków kwalifikowanych. Jest to finansowanie automatyczne, które zasila rynek o dodatkowe 85 mln euro.

Imponująco przedstawia się dostępność rynkowych środków, tj. nadawców i dystrybutorów inwestujących w produkcję filmową. Razem z funduszami inwestycyjnymi SOFICA stanowią one 50% dostępnych źródeł finansowania. Tak duże zaangażowanie sektora audiowizualnego wynika z obowiązku nałożonego przez prawodawcę na nadawców do inwestowania w produkcję filmową, tj. stricte kinową. W zamian nadawcy otrzymują również wsparcie pośrednie poprzez dofinansowania przez CNC produkcji audiowizualnej, tj. przeznaczonej w pierwszej kolejności do telewizji.

Francuski producent filmowy ma do dyspozycji zróżnicowane i komplementarne źródła finansowania. W ramach jednego projektu może on otrzymać środki automatyczne:

- konto automatyczne, czyli należną producentowi część wpływów do budżetu CNC wygenerowaną przez jego poprzednie filmy,
- *crédit d'impôt cinéma*, zachęty produkcyjne w formie tax rebate w wysokości do 30% wydatków kwalifikowanych. Wsparcie to nie ma limitu i przyznawane jest na podstawie zatwierdzenia (*agrément*) produkcji przez CNC oraz audytu złożonego razem z deklaracją podatkową do urzędu skarbowego,

oraz środki z programów selektywnych:

- dofinansowanie w ramach różnych programów CNC, w tym *Avance sur recettes* (zaliczki na poczet przyszłych wpływów), które można łączyć,
- dofinansowanie funduszy regionalnych,
- SOFICA, czyli środki prywatnych funduszy inwestycyjnych,
- wkład nadawców płatnych, np. Canal+,
- wkład nadawców ogólnodostępnych np. TF1, TV publiczna (France 2, France 3), M6, ARTE (tu również możliwy jest podział licencji pomiędzy kilku nadawców),
- MG dystrybutorów i agentów sprzedaży.

2. KOPRODUKCJE MNIEJSZOŚCIOWE - DLACZEGO FRANCJA?

Wybór Francji jako koproducenta dla polskich produkcji filmowych niesie szereg korzyści, które wykraczają poza samą możliwość pozyskania środków finansowych. Francuski rynek filmowy i jego rozwinięte zaplecze oferują unikalne możliwości współpracy, co czyni go szczególnie atrakcyjnym partnerem w koprodukcjach. CNC wskazuje następujące argumenty, stanowiące o atrakcyjności dla koproducentów zagranicznych:

- **Dostęp do wykwalifikowanych współpracowników** - Francja dysponuje jednym z najbardziej doświadczonych i profesjonalnych rynków filmowych na świecie. Puła ekspertów w kluczowych dziedzinach, takich jak produkcja, dystrybucja, sprzedaż międzynarodowa czy postprodukcja, jest ogromnym atutem. Koprodukcja z Francją pozwala na współpracę z producentami, dystrybutorami i ekipami o ugruntowanej renomie, co podnosi poziom realizacji projektu oraz jego szanse na sukces.
- **Największy rynek kinowy w Europie** - Francja oferuje dostęp do **największej liczby kin i ekranów w Europie**, z ponad 2 tysiącami sal kinowych i ponad 6 tysiącami ekranów. To kluczowy argument dla koproducentów, którzy myślą nie tylko o produkcji, ale i o dystrybucji. Współpraca z francuskimi dystrybutorami i agentami sprzedaży otwiera drzwi do szerokiej publiczności na największym rynku filmowym w Europie.
- **Międzynarodowe umowy bilateralne** - Francja ma podpisane **umowy koprodukcyjne z 50 krajami na całym świecie**, co umożliwia realizację wielostronnych projektów z udziałem producentów z różnych krajów.
- **Wydajny system wsparcia finansowego** - Francja oferuje zróżnicowane narzędzia wsparcia finansowego dla filmów, od bezpośrednich dofinansowań po mechanizmy finansowania ze źródeł rynkowych.
- **Dostęp do najważniejszych festiwali filmowych** - Francja to kraj, w którym odbywają się niektóre z najważniejszych festiwali filmowych na świecie, w tym Festiwal w **Cannes**, który odgrywa kluczową rolę w promocji międzynarodowych produkcji. Inne festiwale, takie jak **Annecy** (festiwal filmów animowanych), **Clermont-Ferrand** (festiwal krótkiego metrażu), czy **Nantes** (festiwal filmów dokumentalnych), również oferują znakomite platformy dla filmów, które chcą zaistnieć na arenie międzynarodowej. Koprodukcja z Francją zwiększa szanse na uczestnictwo w tych prestiżowych wydarzeniach, co znacząco podnosi widoczność i wartość artystyczną projektu.

Polsko-francuska umowa o koprodukcji filmowej

Francja podpisała ponad 50 bilateralnych umów koprodukcyjnych z innymi krajami na świecie. To właśnie z Francją polski rząd podpisał pierwszą tego typu umowę w 1970 roku, która została zastąpiona nową umową z 2012 roku. Jest to jedyna „europejska” umowa bilateralna Polski. Pozostałe są zawarte z krajami pozaeuropejskimi.

Na jej podstawie wspólnie wyprodukowane filmy mają w obu krajach status filmu rodzimego i prawo do pozyskania dofinansowania publicznego. Fakt, że Francja ma podpisane umowy z takimi rynkami jak Chiny, Brazylia, Australia, Afryka Południowa, Meksyk, Korea Południowa czy Ukraina może stanowić ułatwienie dla

polskich koprodukcji z tymi krajami. Skoro polski i francuski wkład zyskują na mocy umowy bilateralnej status krajowy, to na mocy takiej samej umowy Francji z krajem trzecim, polski wkład jest traktowany jako rodzimy również w kraju trzecim. Dzieje się tak również, jeśli Francja jest koproducentem mniejszościowym.

Istotną zmianą jaką wprowadziła umowa z 2012 roku, jest możliwość (za zgodą obu stron) przyznania statusu koprodukcji już od 10% udziału strony mniejszościowej. Jest to znaczące ułatwienie zważywszy na fakt, że w przypadku nawet średnich koprodukcji europejskich budżet filmu łatwo osiąga 5 mln euro. Dzięki tej zmianie Monolith Films mógł m.in. koprodukować film Romana Polańskiego *Prawdziwa historia*.

Francuskie koprodukcje międzynarodowe – niewykorzystany potencjał dla Polski

Spośród 300 filmów rocznie od 40% do 50% francuskich filmów powstaje w koprodukcji międzynarodowej, co przełożyło się w 2023 roku na 120 tytułów.

Warto zauważyć, że współpraca międzynarodowa Francji nie jest jednostronna. Kraj ten angażuje się mniej więcej w tyle samo koprodukcji mniejszościowych - 62, co w filmy, na które pozyskuje partnerów zagranicznych - 58. Średni budżet koprodukcji międzynarodowych w 2023 r. wynosił **5,56 mln euro**, zaś w ich produkcję zaangażowanych było aż 38 krajów.

Tradycyjnie najczęstszym partnerem w zakresie koprodukcji filmów z inicjatywy francuskiej jest Belgia z 29 filmami (21 koprodukcji dwustronnych i 8 koprodukcji wielostronnych). Na kolejnych miejscach plasują się Niemcy z 8 i Włochy z 7 filmami - partnerzy, którzy regularnie zajmowali miejsca na podium w ciągu ostatnich dziesięciu lat.

W przypadku koprodukcji mniejszościowych wiodącymi krajami są Włochy i Belgia, po 12 filmów w 2023 roku, a następnie Niemcy - 8 filmów i Portugalia - 7 filmów.

Polskie koprodukcje z Francją są na tym tle rzadkie i nie przystają do wielkości i potencjału obu rynków. Polskę wyprzedzają nie tylko najbliżsi sąsiedzi Francji czy kraje francuskojęzyczne. Nie ma powodów, dla których Polska miałaby mieć mniejszą liczbę wspólnych produkcji z Francją niż ma ich Hiszpania, Portugalia, Grecja czy Luksemburg. Skoro jednak Polska nie może się pochwalić wysoką liczbą koprodukcji w ogóle, trudno żeby miała ich dużo z Francją.

Innym powodem dalekiej pozycji w tym zestawieniu jest brak wspólnego funduszu koprodukcyjnego. CNC podpisało na przestrzeni ostatnich lat 9 porozumień o współpracy i stworzeniu wydzielonego funduszu na koprodukcje bilateralne. Wśród tych krajów byli nie tylko tradycyjni partnerzy jak Niemcy i Włochy, ale również Portugalia czy Grecja. To właśnie m.in. dzięki tym mechanizmom finansowania projekty z wymienionych krajów skutecznie pozyskiwały fundusze francuskie. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat polskie projekty były współfinansowane we Francji 3 razy, zaś greckie 17, natomiast portugalskie 24 razy.

Obecnie jednak CNC wycofuje się z bilateralnych funduszy koprodukcyjnych i całe wsparcie projektów mniejszościowych prowadzone będzie w ramach Aide aux cinémas du monde. Jedyne francusko-niemiecki Mini-traité oraz francusko-włoski Program rozwoju i koprodukcji mają się pozostać.

	Francuskie koprodukcje większościowe					Francuskie koprodukcje mniejszościowe				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Belgia	34	19	25	31	29	9	9	17	17	12
Włochy	4	3	8	10	7	15	7	21	17	12
Niemcy	14	8	13	8	8	16	5	11	7	8
Szwajcaria	4	6	6	5	4	6	2	3	7	4
Hiszpania	2	1	2	-	2	5	5	7	10	7
Kanada	5	3	3	7	5	3	1	1	7	4
Luksemburg	3	2	6	4	5	2	2	6	5	1
Portugalia	2	-	5	2	1	3	2	3	9	7
Tunezja	2	1	4	5	1	2	1	2	3	2
Grecja	1	-	2	1	1	3	6	4	2	2
Maroko	-	1	1	4	2	2	1	-	-	2
Polska⁵	-	-	-	1	1	1	1	-	2	-

Źródło: La production cinématographique en 2023 Les films agréés aux investissements, CNC marzec 2024, str. 14

Ograniczenia i wyzwania francuskiego rynku

Choć Francja jest kluczowym graczem na europejskim rynku filmowym i uczestniczy w około 120 koprodukcjach rocznie, współpraca ta napotyka na szereg wyzwań i barier, które ograniczają możliwości koprodukcyjne.

Język francuski

Większość wsparcia publicznego oferowanego na francuskim rynku dostępna jest wyłącznie dla filmów francuskojęzycznych. Dotyczy to głównie dofinansowania selektywnego, bez którego pula wsparcia jest bardzo ograniczona. Siłą rzeczy dla polskich koprodukcji większościowych, w których przeważa język polski, dostępne są jedynie nieliczne, wybrane źródła finansowania, co znacząco zawęża możliwości współpracy.

Jeden program dla koprodukcji mniejszościowych

Tym programem jest właśnie Aide aux cinémas du monde (ACM), który obsługuje projekty z całego świata i jest w związku z tym niezwykle selektywny. Posiada też swoją specyfikę związaną z misją wspierania różnorodności kulturowej i debiutów, co faworyzuje projekty „zaangażowane” względem filmów mainstreamowych.

Wykluczenie z większości programów CNC

Kolejnym problemem jest niemożność łączenia wsparcia z programu ACM z ulgami podatkowymi czy innymi programami selektywnymi CNC. W większości krajów w Europie naturalne jest, że druga część wkładu koproducenta pochodzi z zachęt produkcyjnych, przyznawanych automatycznie. Powoduje to efekt dźwigni, w której pozyskanie jednych środków, otwiera dostęp do kolejnych. Niestety, ograniczenia w łączeniu ACM z innymi krajowymi formami wsparcia znacząco redukują możliwość uzyskania co najmniej 10% budżetu filmu i tym samym uzyskania statusu koprodukcji międzynarodowej.

5 Dane dotyczące liczby koprodukcji z Polską na podstawie danych CNC i Film France

Obowiązująca „stara” Europejska konwencja o koprodukcji filmowej

Poważnym utrudnieniem jest fakt, że Francja nie podpisała (i wszystko wskazuje na to, że nie zamierza podpisać) Konwencji Rady Europy o koprodukcji filmowej z 2017 roku. Dokument ten wprowadził znaczne uproszczenia dla koprodukcji w Europie poprzez zmniejszenie minimalnego udziału mniejszościowego do 10% dla koprodukcji bilateralnych i 5% dla koprodukcji wielostronnych. Brak ratyfikacji konwencji przez Francję oznacza, że koprodukcje z udziałem Francji są regulowane przez przepisy pierwszej konwencji, czyli Europejskiej konwencji o koprodukcji filmowej z 1992 roku, zgodnie z którą minimalny udział koproducenta to 20% w przypadku projektów dwustronnych i 10% dla koprodukcji wielostronnych.

Ponadto, przepisy te skutecznie wykluczają Francję jako potencjalnego partnera w koprodukcji wielostronnej, ponieważ przystąpienie Francji do projektu skazuje wszystkich pozostałych koproducentów do stosowania „starej” konwencji, co wyklucza mniejszych udziałowców w projekcie.

Te przeszkody sprawiają, że choć współpraca z Francją może być dla wybranych projektów zarówno prestiżowa jak i atrakcyjna, to jednak należy zdawać sobie sprawę, że szansę na nią mają przede wszystkim filmy o bardzo wysokim potencjale festiwalowym, głównie uznanych twórców, tworzących kino autorskie i zaangażowane społecznie.

3. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA FILMÓW MNIEJSZOŚCIOWYCH WE FRANCJI

W 2023 r. zagraniczne filmy pozyskały na terenie Francji 48,83 mln euro. Większość tej kwoty przypisana jest producentom francuskim, jednak należy założyć, że nie jest to wyłącznie wkład własny, ale również środki pozyskane z innych źródeł, jak np. dofinansowanie Eurimages.

Wkład nadawców TV, drugiego co do wielkości, po producentach, francuskiego źródła finansowania, stanowił w 2023 r. 13,59 mln euro, co jest najwyższym poziomem od 2017 roku.

Ogólne wsparcie publiczne w wysokości 9,84 mln euro wzrosło o 9,3% w porównaniu z 2022 r. (9 mln euro) i o 25,5% w porównaniu ze średnią z lat 2017-2019 (7,84 mln euro), z czego wsparcie automatyczne stanowiło w 2023 r. 0,51 mln euro, wsparcie selektywne 7,66 mln euro i wsparcie regionalne 1,67 mln euro.

Biorąc pod uwagę wszystkie pola eksploatacji, wartość licencji wyniosła w 2023 r. 9,73 mln euro. W szczególności licencje zagraniczne, w tym na sprzedaż filmów na rynkach poza krajami koprodukcyjnymi, wyniosły 4,56 mln euro. Wreszcie, składki z SOFICA spadły o 64,3% w porównaniu z 2022 r. i wyniosły 1,56 mln euro.

Finansowanie filmów mniejszościowych (mln EUR)⁶

	2023	%
Inwestycje francuskie	48,83	22,42%
Wkład producentów francuskich	17,68	8,12%
Wkład SOFICA	1,56	0,72%
Dofinansowanie automatyczne CNC	0,51	0,23%
Dofinansowanie selektywne CNC	7,66	3,52%
Wkład funduszy regionalnych	1,67	0,77%
Wkład koprodukcyjny nadawców TV	2,87	1,32%
Presale licencji nadawców TV	10,72	4,92%
MG dystrybucja na łączonych polach eksploatacji (których nie można rozdzielić)	2,26	1,04%
MG dystrybucja kinowa	2,83	1,30%
MG DVD, VOD i TV	0,08	0,04%
MG sprzedaż zagraniczna [część francuska]	0,98	0,45%
Inwestycje zagraniczne	165,92	76,20%
W tym MG sprzedaż zagraniczna [część zagraniczna, poza krajami koprodukcji]	3,58	1,64%
Razem	217,75	100,00%

Aide aux cinémas du monde (ACM)

ACM to fundusz stworzony w 2012 roku przez dwie instytucje: CNC oraz Instytut Francuski. Celem funduszu jest zachęcanie i wspieranie międzynarodowej koprodukcji filmów pełnometrażowych (>60') między Francją i innymi krajami na świecie. ACM promuje różnorodność kulturową utworów filmowych, nowe talenty, sprzyja artystycznej i technicznej współpracy z francuskim przemysłem oraz zwiększeniu jego atrakcyjności.

6 La production cinématographique en 2023 Les films agréés aux investissements, CNC marzec 2024, str. 25

ACM to program selektywny, wspierający projekty wszystkich rodzajów filmowych (fabuła, animacja, dokument) w ramach dofinansowania produkcji filmu. Dysponuje budżetem 6 mln euro i przyznaje dofinansowanie podczas 4 sesji w roku. Osobne komisje rozpatrują debiuty i drugie filmy jak również dofinansowanie postprodukcji. Ten ostatni priorytet zarezerwowany jest wyłącznie dla projektów, które odpadły w pierwszej lub drugiej komisji, nie miały jeszcze premiery i ubiegają się o dofinansowanie kosztów postprodukcji.

Głównym językiem filmu musi być jeden z języków urzędowych używanych w kraju lub krajach, w których odbywają się główne zdjęcia, lub w obcym kraju lub krajach, których obywatelem jest reżyser.

Dofinansowanie jest przyznawane w formie grantu [bezzwrotnej dotacji] maksymalnie do:

- 300 000 euro w ramach produkcji [średnia dla fabuły: 140 000 euro, średnia dla dokumentu: 75 000 euro]
- 70 000 euro w ramach postprodukcji [średni grant 45 000 euro]

Co najmniej 60% dofinansowania musi być wydane na terenie Francji.

Jeśli budżet filmu przekracza 2,5 mln euro, film musi przejść procedurę „zatwierdzenia” (agrément) przez CNC i uzyskać co najmniej 20 punktów dla filmów z inicjatywy zagranicznej lub 25 punktów dla filmów z inicjatywy francuskiej.

UWAGA - do programu nie kwalifikują się:

- koprodukcje finansowe [bez wkładu twórczego strony francuskiej] o budżecie przekraczającym 2,5 mln euro

Ponadto wykluczone są projekty, które otrzymują:

- dofinansowanie selektywne na produkcję i rozwój projektów filmowych np. Avance sur recettes
- dofinansowanie automatyczne i selektywne na produkcję i rozwój projektów audiowizualnych [tj. projektów niekinowych]
- zachęty w formie tax rebate [crédit d'impôt international] na wydatki związane z produkcją wykonawczą [np. C2I lub TRIP]

Całkowita kwota wsparcia publicznego [w tym ACM] nie może przekroczyć 50% finansowania francuskiej części projektu. Odstępstwa od progu wysokości pomocy publicznej mogą zostać przyznane do limitu 80%:

- dla debiutów lub drugiego filmu
- w przypadku projektów o całkowitym budżecie poniżej 1,25 mln euro.

Statystyki

Fundusz Aide aux cinémas du monde [ACM] w latach 2012-2023 może pochwalić się następującymi wynikami: złożono aż 4600 projektów, co przekłada się na ponad 380 wniosków rocznie, z czego raptem 651 projektów uzyskało dofinansowanie, co stanowi zaledwie 14% aplikujących. Wynik ten pokazuje, że selekcja jest rygorystyczna.

Większość dofinansowanych filmów to produkcje fabularne [560], ale ACM wspierał także dokumenty [80], animacje [9] oraz dwa projekty hybrydowe. Znaczącą część finansowanych filmów stanowią debiuty i drugie filmy reżyserów - 54% projektów, co podkreśla zaangażowanie ACM w rozwój młodych talentów.

W 2023 roku 41% grantów przyznano kobietom-reżyserkom, co świadczy o wadze, jaką fundusz przykłada do kwestii równości płci w branży filmowej.

Z 507 ukończonych filmów aż 506 miało premierę na festiwalach międzynarodowych. Filmy wspierane przez ACM zdobyły uznanie na najważniejszych festiwalach świata: w Cannes 168, Wenecji 74, Berlinie 65 oraz Locarno 29 premier. Dzięki tym sukcesom, 327 filmów trafiło do dystrybucji we Francji, sprzedając łącznie 15,4 mln biletów, co potwierdza chłonności francuskiego rynku dystrybucyjnego.

Polskie akcenty

W ciągu 12 lat funkcjonowania funduszu ACM raptem 4 polskie filmy większościowe uzyskały dofinansowanie: *Zimna wojna* [2017], *Boże ciało* [2018], *Kobieta na dachu* [2022] oraz *Zielona granica* [2022]. To mniej niż Czechy [5], Ukraina [6], Serbia [7], Gruzja [8], nie wspominając o Rumunii [18]. Z danych CNC wynika, że polskie projekty aktywnie starają się o to dofinansowanie, nawet 4-5 razy w roku. Wydaje się jednak, że chodzi raczej o udział polskich producentów w koprodukcjach mniejszościowych.

Po długim okresie kompletnego zastoju i przetamaniu „klątwy” przez Pawła Pawlikowskiego *Zimną wojną* w 2017 roku oraz sukcesie *Zielonej granicy*, Agnieszki Holland może wzrosnąć świadomość istnienia tego funduszu wśród polskich filmowców. Nauczenie się jego specyfiki i wymogów pozwoli w przyszłości na skuteczniejsze ubieganie się o to wsparcie. Zwraca uwagę niewykorzystany potencjał koprodukcyjny debiutów w polskim kinie. Najbardziej polskim projektem, który otrzymał dofinansowanie w komisji debiutów to *Intruz* w reżyserii Magnusa von Horna. Nie jest przypadkiem, że dwa ostatnie polskie filmy dofinansowane przez ACM były wyreżyserowane przez kobiety.

Nie ulega wątpliwości, że przy obecnych mechanizmach finansowania ACM pozostaje bramą do koprodukcji z Francją. Od powstania funduszu tylko jeden polski film większościowy był koprodukowany z Francją i nie otrzymał ACM. Był to *Żeby nie było śladów* Jana P. Matuszyńskiego.

2017	<i>Cold war</i>	Paweł Pawlikowski	MK Productions	Opus Films SP Zoo (Pologne), Apocalypso Pictures (UK)	Avant réalisation	110 000 €
2018	<i>Communion (La)</i>	Jan Komasa	Les Contes Modernes	Aurum Film (Pologne), WFS Walter Film Studio (Pologne)	Après réalisation	40 000 €
2022	<i>Une femme sur le toit</i>	Anna Jadowska	Blick Productions	Donten & Lacroix Films (Pologne), Garagefilm (Suède)	Après réalisation	50 000 €
2022	<i>The green border</i>	Agnieszka Holland	Blick Productions	Metro Films (Pologne), Marlene Film Production (République Tchèque), Beluga Tree (Belgique)	Avant réalisation	140 000 €

Istotną specyfiką ACM jest fakt, że dofinansowanie, w przypadku filmów o budżecie poniżej 2,5 miliona euro, nie jest uzależnione od pozyskania statusu koprodukcji międzynarodowej. Jeśli więc projekt nie uzyska innych środków po stronie francuskiej, dofinansowanie nie przepada mimo, że udział francuskiego koproducenta nie przekracza 10% budżetu.

Dofinansowanie ACM wypłacane jest w formie bezzwrotnej dotacji.

Fundusze Regionalne

Ważnym i często nieodzownym sposobem finansowania koprodukcji mniejszościowych są fundusze regionalne. Choć nie mają one tak silnej pozycji na rynku jak np. w Niemczech, to jednak ich skala inwestycji w produkcje rośnie w szybkim tempie. W 2023 roku łączne środki przyznane przez samorzady lokalne na projekty audiowizualne wzniosły 98 mln euro i były o 15 mln wyższe niż 5 lat wcześniej.

Fundusze te coraz częściej przyznają też dofinansowanie na koprodukcje mniejszościowe. Wynika to z potrzeby rynku, który wymusza dywersyfikację źródeł finansowania i jest szansą dla regionalnych producentów na rozpoczęcie międzynarodowych koprodukcji bez konieczności czekania na zielone światło z programu ACM, który de facto stał się bardziej selektywny ze względu na światowy zasięg. Co więcej, w przypadku powodzenia w obu programach, środki te można łączyć.

Wśród 36 samorządów lokalnych przyznających dofinansowanie do największych i najbardziej aktywnych należą Région Ile-de-France, Bureau des images Grand Est (BDI), Pictanovo, Alca Région Nouvelle-Aquitaine, Gindou Cinéma, BAT des Pays de la Loire, Commission Régionale du Film Provence-Alpes-Côte d'Azur. Środki jakimi dysponują wahają się od 3-8 mln euro, zaś średnie dofinansowanie na projekt to ok. 150 tys. euro.

Ciekawym aspektem działalności funduszy jest kompleksowa polityka wsparcia branży audiowizualnej. Oferują wsparcie na wszystkich etapach produkcji, dla wszelkich rodzajów projektów, od krótkich metraży przez pełnometrażową fabułę, dokument po animacje, przeznaczonych dla różnych pól eksploatacji. Nie koncentrują się wyłącznie na produkcji filmowej i nierzadko wspierają swoich producentów składających filmy mniejszościowe już na etapie developmentu. W kontekście koprodukcji należy zaznaczyć, że niektóre z nich (région Centre, région Aquitaine) są otwarte na dofinansowanie filmów mniejszościowych właśnie w ramach rozwoju projektu.

SOFICA

Specyfiką rynku francuskiego jest mechanizm finansowania działający pod nazwą SOFICA (Sociétés pour le financement de l'industrie cinématographique et audiovisuelle). Są to prywatne fundusze inwestycyjne, działające na podstawie co roku odnawialnej licencji i ściśle kontrolowane przez CNC i organy finansowe pod kątem jakości zarządzania, wyników finansowych oraz kryteriów doboru wspieranych projektów. SOFICA mogą być tworzone z inicjatywy przedstawicieli branży audiowizualnej bądź przez operatorów sektora bankowego lub finansowego. Wprowadzone w 1985 roku, stały się istotnym źródłem finansowania na rynku francuskim, odpowiedzialnym za od 30 do 40 mln euro rocznie środków inwestowanych w produkcję filmową.

Fundusze SOFICA są zainteresowane inwestowaniem w koprodukcje międzynarodowe. Dzięki nim udziałowcy funduszy nabywają prawo zwiększonej ulgi podatkowej (48%) w podatku dochodowym. Francuscy producenci często łączą środki z SOFICA z innymi mechanizmami wsparcia, takimi jak fundusze CNC czy tax rebate (**Crédit d'impôt cinéma**). SOFICA są szczególnie atrakcyjne dla zagranicznych producentów poszukujących partnerów we Francji, ponieważ włączenie środków z tego mechanizmu często otwiera drzwi do kolejnych funduszy.

Forma finansowania

SOFICA nie są koproducentami. W zamian za swoje inwestycje SOFICA nabywają prawa do przychodów z eksploatacji utworu, w które inwestują. Jeśli utwór wygeneruje przychód przewyższający początkową inwestycję, SOFICA otrzymują prawo do przychodów rezydualnych, tzw. premii.

Fakt, że SOFICA są wynagradzane z przychodów (kino, telewizja, wideo itp.) stanowi ryzyko związane z nieobliczalnością wyników frekwencyjnych w kinach. Przysługujące udziałowcom SOFICA korzyści podatkowe są postrzegane jako rekompensata za podjęte ryzyko.

Dla jakich projektów?

SOFICA inwestują zarówno bezpośrednio w filmy w formie umów inwestycyjnych, jak i pośrednio poprzez udział w kapitale firm produkcyjnych,

- w oryginalne filmy francuskojęzyczne,
- w filmy narodowości **państwa będącego stroną Europejskiej konwencji o koprodukcji filmowej**, podpisanej w Strasburgu w dniu 2 października 1992 roku.

Mogą one również inwestować do 20% rocznego kapitału, którym zarządzają

- w **koprodukcje realizowane w języku kraju koproducenta większościowego**, pod warunkiem, że kraj ten jest sygnatariuszem bilateralnej umowy o koprodukcji z Francją lub sygnatariuszem wspomnianej wyżej Europejskiej konwencji o koprodukcji filmowej.

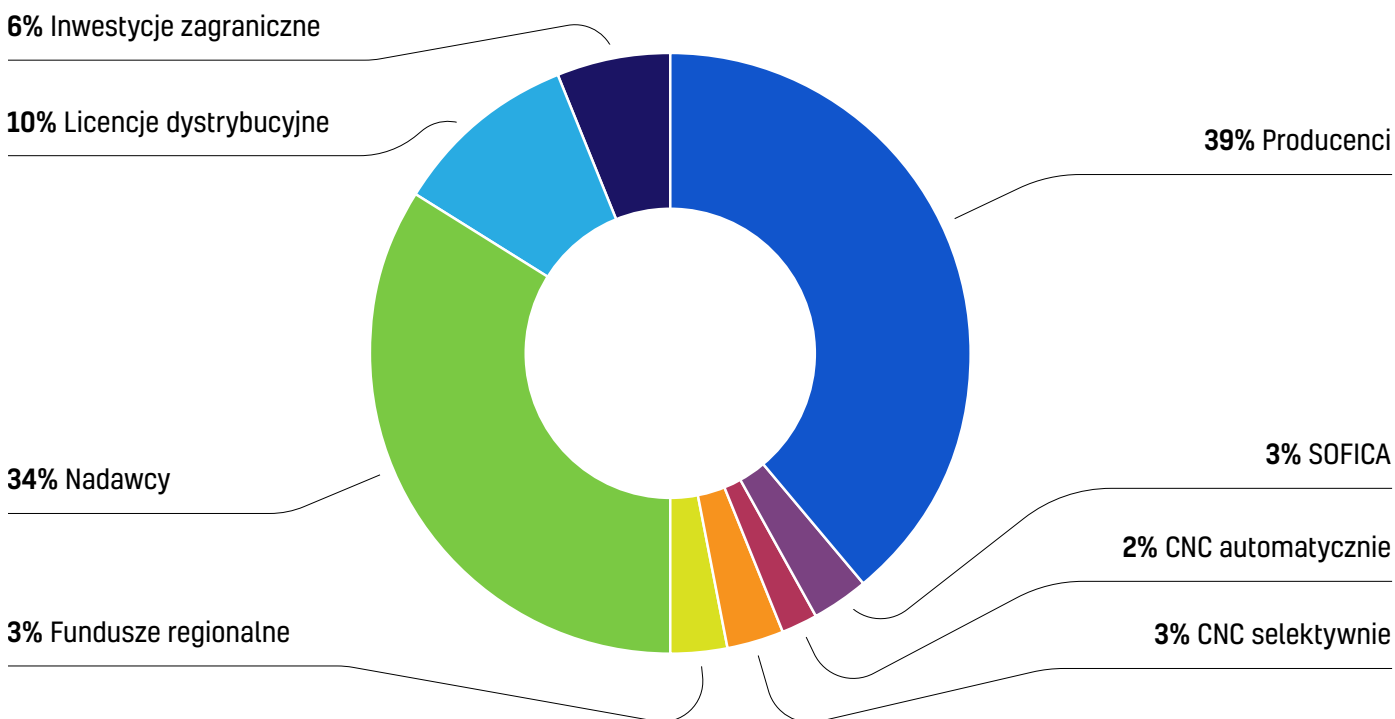
Wkład SOFICA jest wpłacany przed **rozpoczęciem zdjęć** (lub przed premierą filmu w kinach w ramach inwestycji dystrybucyjnych) i spłacany z przyszłych wpływów. Jest zatem nieocenionym partnerem dla branży, ponieważ umożliwia zamknięcie planu finansowania filmu i wnosi wkład na wczesnym etapie produkcji, bez konieczności cashflowowania. Ta bezpośrednia inwestycja przed rozpoczęciem zdjęć poprawia płynność produkcji, a tym samym pomaga obniżyć koszty finansowe, które mogą być istotnym obciążeniem dla niezależnych producentów. Z kolei inwestycje w dystrybucję ułatwiają finansowanie wkładów dystrybutorów w gwarantowane minima i koszty promocji.

SOFICA mają kluczowe znaczenie dla sektora i uzupełniają inne źródła finansowania prywatnego.

SOFICA była zaangażowana w finansowanie 136 zatwierdzonych filmów w 2023 roku. Średnia inwestycja SOFICA na film wyniosła 264,4 tys. euro. Przeciętnie pokrywają 5,3% budżetu na dany film. Całkowite inwestycje SOFICA w 2023 roku wyniosły 36,09 mln euro. SOFICA stanowią więc istotne źródło finansowania produkcji audiowizualnej, a ich przystąpienie wpływa często na decyzję o przyłączeniu się innych inwestorów do przedsięwzięcia.

Przykładem skutecznego ubiegania się o SOFICA przez polski film jest *Zielona Granica*.

Źródła finansowania francuskich filmów większościowych w 2023 roku

Udział SOFICA w produkcji filmowej⁷

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba filmów finansowanych przez SOFICA	103	112	97	116	106	116	96	129	108	136
w tym filmy z inicjatywy francuskiej	89	101	90	103	101	108	90	120	93	125
Inwestycje SOFICA (mln EUR)	33,99	36,73	31,70	44,04	34,81	34,11	29,87	37,16	33,16	36,09

Źródło: CNC

NADAWCY TV

Francuscy nadawcy telewizyjni są zobowiązani do inwestowania w produkcję filmową na mocy francuskiej ustawy **Loi sur la liberté de communication** z 30 września 1986 roku, która została zaktualizowana i rozszerzona, aby dostosować się do zmian rynkowych, w tym do wprowadzenia usług wideo na żądanie (VOD). Ustawa ta nakłada na nadawców publicznych oraz prywatnych obowiązek finansowania produkcji audiowizualnych, w tym filmów fabularnych, w ramach systemu wsparcia kinematografii, mającego na celu ochronę i promocję różnorodności kulturowej.

Główne zobowiązania francuskich nadawców polegają na tym, że muszą i przeznaczyć określony procent swoich przychodów na finansowanie produkcji audiowizualnych. W zależności od charakteru nadawcy, udział ten może się różnić:

- **Nadawcy płatnej telewizji** (np. Canal+), którzy oferują filmy jako część płatnych pakietów, muszą przeznaczać **12-15% swoich rocznych przychodów** na produkcje filmowe. Około **9% tej kwoty** musi być bezpośrednio inwestowane w produkcje kinowe, a reszta w inne treści audiowizualne.
- **Nadawcy bezpłatnej telewizji** (np. France Télévisions) mają obowiązek inwestowania **3,2% swoich rocznych przychodów** w produkcje filmowe.

Ponadto od 2021 roku platformy streamingowe, takie jak Netflix, Amazon Prime Video i Disney+, również zostały objęte tymi regulacjami. Zobowiązane są do przeznaczenia **20-25% przychodów generowanych we Francji** na wsparcie produkcji europejskich, w tym francuskich. Z tej kwoty co najmniej **80%** musi być inwestowane w francuskojęzyczne produkcje, a co najmniej **20%** tej sumy przeznaczane na produkcję kinową.

W 2023 roku nadawcy TV sfinansowali 201 filmów, co stanowi 67,4% wszystkich zatwierdzonych produkcji. Zwraca to uwagę na istotny udział nadawców w rynku audiowizualnym, który z roku na rok rośnie. 125 filmów z nich otrzymało wsparcie jednocześnie od nadawców płatnych, jak i bezpłatnych, co wskazuje na rosnącą współpracę obu sektorów⁸.

ARTE France Cinéma

ARTE jest wyjątkowym nadawcą ze względu na misję i program dedykowany kulturze. Choć nie ma obowiązku inwestowania w produkcje filmowe, regularnie wspiera projekty o wysokiej wartości artystycznej, głównie uznanych filmowców, ale również nowych talentów, eksperymentujących ze wszystkimi gatunkami filmowymi.

W strukturze nadawcy **ARTE GEIE** (Groupement européen d'intérêt économique) pełni rolę jednostki nadrzędnej koordynującej współpracę między partnerem francuskim (ARTE France) a niemieckim (ARTE Deutschland).

Z kolei **ARTE France Cinéma** jest specyficzną jednostką **ARTE France**, skoncentrowaną wyłącznie na produkcji filmów kinowych. Jej głównym celem jest wspieranie produkcji i koprodukcji filmów artystycznych, zarówno francuskich, jak i międzynarodowych. To właśnie do niej należy składać projekty filmów za pośrednictwem francuskiego koproducenta.

W 2023 roku ARTE France zainwestował 9,19 mln euro w 23 filmy, z czego 17 to produkcje francuskie⁹. Oprócz około dwudziestu pełnometrażowych filmów fabularnych, każdego roku finansowane jest od dwóch do czterech pełnometrażowych filmów dokumentalnych i jeden pełnometrażowy film animowany.

8 La production cinématographique en 2023 Les films agréés aux investissements, CNC marzec 2024, str. 26

9 La production cinématographique en 2023 Les films agréés aux investissements, CNC marzec 2024, str. 31

Zobowiązaniu do koprodukcji towarzyszy przedpłata na przyszłą emisję filmu na kanale i platformie arte.tv. Projekty koprodukowane przez ARTE France Cinéma i podlegające przedsprzedaży przez ARTE France mogą liczyć na finansowanie w zależności od rodzaju filmu:

- Zakup licencji waha się od 75 do 150 tys. euro (Francja + Niemcy) w zależności od charakterystyki filmu i planowanego slotu antenowego.
- Wkład koprodukcyjny waha się od 50 do 450 tys. euro.

Predsprzedaż ARTE France oznacza jednoczesną emisję we Francji i Niemczech. Francuski producent musi zatem upewnić się, że dystrybutor na terytorium Niemiec i/lub agent międzynarodowy został poinformowany o koprodukcji z ARTE.

Zgłoszenie projektu

Projekty muszą być zgłaszane przez francuskiego producenta, który jest producentem głównym lub koproducentem filmu.

Projekty przyjmowane są co kwartał wyłącznie online. Są analizowane przez zespół redakcyjny, w skład którego wchodzi zewnątrzni czytelnicy, dzięki czemu każdy scenariusz jest czytany przez co najmniej trzy osoby. Następnie dyrektor ARTE France Cinéma sporządza krótką listę około dziesięciu projektów, które zostaną przedstawione komisji selekcyjnej. Komisja, złożona z filmowców i przedstawicieli branży, a także menedżerów ARTE France i ARTE GEIE, spotyka się cztery razy w roku, aby wybrać projekty do wsparcia finansowego.

Wśród polskich filmów większościowych, które wsparło ARTE znalazły się m.in.: *Zimna wojna*, *Zielona granica*, *Kobieta na dachu*, *Safe&Silent* (ARTE Deutschland), *Żeby nie było śladów*.

C2I - Crédit d'impôt international – Zachęty produkcyjne dla filmów zagranicznych

Mechanizm zachęt produkcyjnych we Francji występuje w formie tax rebate i ma zastosowanie do produkcji zagranicznych, dla których całość lub część prac odbywa się we Francji. Produkcje filmowe muszą zawierać elementy związane z francuską kulturą, dziedzictwem lub terytorium. Ulga C2I przyznawana jest **selektywnie** przez CNC firmie, która realizuje produkcję wykonawczą we Francji. Stanowi ona do **30% wydatków kwalifikowanych poniesionych we Francji** (40% dla filmów z dużą ilością efektów specjalnych i powyżej 2 mln wydatków kwalifikowanych) i może wynieść maksymalnie **30 mln** euro na jedno przedsięwzięcie.

Producent wykonawczy

Producent wykonawczy jest zdefiniowany jako **spółka odpowiedzialna**, zgodnie z umową zawartą z zagraniczną firmą produkcyjną, **za wyprodukowanie utworu filmowego lub audiowizualnego**. Przepisy nie ustanawiają żadnych ograniczeń co do składu kapitału spółki wnioskującej lub jej głównej działalności. Może to być zatem spółka zależna zagranicznego producenta, spółka celowa itp. Lista firm producenckich działających we Francji jest dostępna na stronie Film France (www.filmfrance.net).

Kwalifikujące się utwory

Aby kwalifikować się do ulgi C2I, projekt musi spełniać **wszystkie** poniższe kryteria:

- Być dziełem **fabularnym lub animowanym**, filmowym lub audiowizualnym (pojedynczym lub seryjnym). Nie kwalifikują się zatem filmy dokumentalne i filmy wykorzystywane do celów reklamowych lub instytucjonalnych.
- Nie może być beneficjentem innych programów wsparcia CNC.
- Musi wydać co najmniej **250 000 EUR** kosztów kwalifikowalnych we Francji lub 50% całkowitego budżetu produkcji, jeśli jest on niższy niż 500 000 EUR.
- W przypadku filmu fabularnego, musi być kręcony we Francji przez co najmniej **5 dni**.
- **Musi uzyskać w teście kulturowym**, w przypadku filmu fabularnego, co najmniej **18 punktów** w części „Fabuła”, w tym 7 punktów za „Treść dramaturgiczna”, a w przypadku filmu animowanego, co najmniej 36 punktów w części „Animacja”, w tym 9 punktów za „Treść dramaturgiczna”.

Wydatki kwalifikowane

Wydatki są kwalifikowalne od daty złożenia wniosku o zatwierdzenie do CNC.

Aby kwalifikować się, wydatki wymienione poniżej muszą być poniesione przez francuską firmę odpowiedzialną za produkcję wykonawczą filmu we Francji, która złożyła wniosek do CNC o wsparcie C2I. Ulga podatkowa, ograniczona do 30 milionów euro na przedsięwzięcie, wynosi 30% kwoty (bez podatku) następujących wydatków:

- Pensje i wynagrodzenia francuskich i europejskich autorów, aktorów, techników i pracowników oraz związane z nimi składki na ubezpieczenie społeczne. W przypadku aktorów kwota wynagrodzenia uwzględniana w ramach ulgi podatkowej jest ograniczona do minimalnego wynagrodzenia przewidzianego w układach zbiorowych i konwencjach dotyczących produkcji filmowej lub audiowizualnej.
- Wydatki związane z korzystaniem z usług branż technicznych oraz innych dostawców usług produkcji filmowej i audiowizualnej.
- Wydatki na transport, zakwaterowanie i wyżywienie niezbędne do produkcji utworu.
- Odpisy amortyzacyjne. Tylko odpisy amortyzacyjne odpowiadające okresowi, w którym składnik aktywów był faktycznie wykorzystywany do produkcji utworu kwalifikującej się do ulgi podatkowej.

Zwyżka 10% za efekty wizualne

Od 1 stycznia 2020 r. dodatkowa ulga 10%, do już obowiązujących 30% wydatków kwalifikowanych poniesionych we Francji (łącznie 40%), ma zastosowanie do utworów fabularnych o wysokim procencie efektów wizualnych, których francuskie wydatki na cyfrową produkcję efektów wizualnych przekraczają 2 000 000 euro. Utwór fabularny z efektami wizualnymi definiuje się jako ujęcia *life action*, w których co najmniej 15% ujęć, tj. średnio półtora ujęcia na minutę, jest przetwarzanych cyfrowo. Wydatki na produkcję cyfrowych efektów wizualnych obejmują wydatki na przetwarzanie cyfrowe w celu dodania postaci, elementów scenografii, obiektów biorących udział w akcji lub w celu modyfikacji renderowania sceny, punktu widzenia kamery.

Agrément

Wnioskodawcy mogą korzystać z C2I tylko wtedy, gdy utwór, którego są producentem wykonawczym, został zatwierdzony [Agrément] przez CNC.

Wniosek o zatwierdzenie tymczasowe (Agrément provisoire)

Firma zajmująca się produkcją wykonawczą filmu musi złożyć wniosek o tymczasowe zatwierdzenie do CNC wraz z niezbędnymi dokumentami uzupełniającymi. Standardowy formularz wniosku jest dostępny w CNC lub Film France, w szczególności na stronach internetowych www.cnc.fr lub www.filmfrance.net. Zgłoszenie może nastąpić dopiero po podpisaniu umowy wykonawczej między zagranicznym producentem a francuską firmą. Umowa ta jest jednym z dokumentów uzupełniających wymaganych w procesie składania wniosku. Data otrzymania wniosku przez CNC jest datą początkową dla uwzględnienia wydatków kwalifikowanych. Żadne wydatki poniesione przed tą datą nie będą brane pod uwagę przy obliczaniu kwoty C2I. Po dokonaniu oceny eksperckiej przez Film France, CNC podejmie decyzję w sprawie dokumentacji wniosku na podstawie kryteriów kwalifikowalności określonych powyżej. Jeśli kryteria te zostaną spełnione, CNC wyda wnioskodawcy tymczasowe zatwierdzenie.

Wniosek o ostateczne zatwierdzenie (Agrément définitif)

Po ukończeniu filmu firma zajmująca się produkcją wykonawczą filmu musi złożyć wniosek o ostateczne zatwierdzenie do CNC, wraz z niezbędnymi dokumentami uzupełniającymi, w tym w szczególności kopią wideo utworu. Następnie CNC sprawdza, czy film spełnia kryteria kwalifikowalności i wydaje ostateczne zatwierdzenie.

Wypłata C2I

Na koniec każdego roku podatkowego francuska spółka zleca biegłemu rewidentowi poświadczenie sprawozdania finansowego z produkcji i przesyła do organów podatkowych z zeznaniem podatkowym. Jeśli kwota należna w ramach mechanizmu zachęty produkcyjnej jest wyższa niż podatek dochodowy od osób prawnych należny za dany rok, różnica zostanie zapłacona przez państwo francuskie. Kwota wypłaconego dofinansowania stanowi dla francuskiej spółki dochód niepodlegający opodatkowaniu i nie podlega opodatkowaniu podatkiem VAT. Organy podatkowe mogą wypłacić dofinansowanie przed złożeniem wniosku o ostateczne zatwierdzenie. Jednak to ostateczne zatwierdzenie potwierdza prawo do zachęty.

Jeśli ostateczne zatwierdzenie nie zostanie przyznane, organy podatkowe zażądają zwrotu ulgi podatkowej przyznanej na wykonane prace.

Zaciągnięcie kredytu pod C2I

Jak wiele innych źródeł finansowania we Francji C2I może za zgodą CNC podlegać zdyskontowaniu, tj. zaciągnięciu kredytu na podstawie przyznanego zatwierdzenia tymczasowego. Rynek pożyczek pod przyznane przedsięwzięcia, minima gwarantowane i dotacje ze środków publicznych jest bardzo rozwinięty we Francji i niewątpliwie wpływa na jakość i kulturę pracy.

We Francji istnieje kilka banków specjalnych i instytucji zajmujących się kredytowaniem produkcji filmowych. Najbardziej znane to:

- **Cofiloisirs i Neuflice OBC** – Są to kluczowe instytucje finansowe, które oferują specjalistyczne usługi kredytowania dla branży filmowej. Oferują kredyty mostowe zabezpieczone na przyszłych wpływach z umów sprzedaży praw, jak również na innych źródłach finansowania produkcji.
- **Institut pour le financement du cinéma et des industries culturelles (IFCIC)** – Jest to instytucja publiczna wspierająca finansowanie projektów audiowizualnych we Francji. IFCIC oferuje gwarancje kredytowe dla producentów, co zwiększa ich zdolność do uzyskania finansowania na etapie produkcji, również w oparciu o presale.

Kiedy najlepiej skorzystać z C2I?

C2I jest optymalnym rozwiązaniem w następujących przypadkach:

- **Brak potrzeby pełnoprawnej koprodukcji z Francją:**

Jeśli projekt nie wymaga formalnego udziału francuskiego koproducenta, ale potrzebuje dostępu do francuskich zasobów, takich jak ekipy techniczne, lokalizacje, czy postprodukcja, C2I umożliwia realizację projektu bez konieczności dzielenia się prawami własności lub wpływem na kreatywną kontrolę.

- **Produkcja planowana w dużej części we Francji:**

Im większa część produkcji odbywa się na terytorium Francji, tym bardziej opłacalne staje się korzystanie z tego mechanizmu. Produkcja musi spełniać określone kryteria minimalnych wydatków na terenie Francji, co jest kluczowym wymogiem dla uzyskania ulgi.

- **Projekty o dużym budżecie, gdzie wartość ulgi będzie znacząca:**

W przypadku dużych produkcji, takich jak międzynarodowe blockbustery (hity kinowe), które mogą wydać znaczne kwoty na terenie Francji, kwota zwrotu podatkowego może stanowić istotny element finansowania projektu.

- **Filmy lub seriale o szerokim zasięgu międzynarodowym:**

C2I jest szczególnie atrakcyjny dla produkcji mających międzynarodowy potencjał dystrybucyjny, jak filmy anglojęzyczne, projekty realizowane przez duże platformy streamingowe, czy wysokobudżetowe seriale, które korzystają z francuskich zasobów, ale zachowują niezależność od francuskich koproducentów.

Zalety korzystania z C2I

- **Brak konieczności angażowania francuskiego koproducenta** - większa elastyczność w zarządzaniu produkcją.
- **Znaczące ulgi finansowe** - możliwość uzyskania 30% zwrotu z kwalifikowanych wydatków.
- **Dostęp do zaawansowanej infrastruktury filmowej i technicznej** we Francji, przy jednoczesnym zachowaniu kreatywnej kontroli.

Wady korzystania z C2I

- **Konieczność wydawania znacznej części budżetu we Francji** - produkcja musi mieć silny komponent realizowany na terenie Francji, co może ograniczać elastyczność dla projektów, które planują mniejsze wykorzystanie francuskich zasobów.
- **Biurokracja i formalności** - proces aplikacyjny może być skomplikowany, a produkcja musi spełnić liczne wymogi, aby zakwalifikować się do ulgi.

Podsumowując, C2I jest korzystnym narzędziem dla dużych produkcji międzynarodowych, które chcą skorzystać z francuskich zasobów, ale preferują zachowanie pełnej kontroli nad projektem bez angażowania lokalnych koproducentów.

FOCUS ON POLAND

Opracowanie merytoryczne: Robert Baliński

Konsultacja merytoryczna: Maria Blicharska

Koordinacja publikacji: Marzena Cieślik

Kierowniczka projektu: Marta Krymarys

Korekta: Grażyna Szymańska

Opracowanie graficzne: Dominik Jaksik

Wydawca: Krajowa Izba Producentów Audiowizualnych

Ul. Chełmska 21 bud. 28c, 00-724 Warszawa

biuro@kipa.pl

Warszawa, październik 2024

Wszelkie prawa zastrzeżone

Dane sumaryczne w tabelach pochodzą z podanych w odnośnikach źródeł, wydawca publikacji nie ingerował w ich wartości.

Publikacja powstała w ramach projektu Focus on Poland dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z programu Rozwój Sektorów Kreatywnych, którego operatorem jest Centrum Rozwoju Przemysłów Kreatywnych.

www.kipa.pl

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
z programu Rozwój Sektorów Kreatywnych

KRAJOWA IZBA PRODUCENTÓW
AUDIOWIZUALNYCH

Centrum
Rozwoju
Przemysłów
Kreatywnych